

GÜNÜBİRLİK GEZİNTİ TEKNELERİNCE SUNULAN HİZMETLER: BODRUM ÖRNEĞİ

¹Ecem KAYSERİLİ, ²Şirvan DİNÇER,
³Mehmet Özgür YENİLMEZ, ⁴A. Güldem CERİT

ÖZET

Türkiye iklimi, kıyılarının yapısı ve coğrafi konumunun sağladığı avantajlar ile özellikle Güney Ege bölgesinde deniz turizmi açısından son derece çekici bir konuma sahiptir. Türkiye’de gerçekleştirilen deniz turizmi aktiviteleri bu avantajlara bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Özellikle İstanbul, Ayvalık, Çeşme, Kuşadası, Fethiye, Datça, Kaş ve bu çalışmanın konusu olan Bodrum gibi bölgelerde günübirlik gezinti tekneciliği faaliyetleri yoğun olarak yer almaktadır. Bu araştırmada Bodrum bölgesinde günübirlik gezinti tekneciliği faaliyetleri yürüten işletmelerin yapılanmaları, verdikleri hizmetler ve bu hizmetlerin çeşitliliği incelenmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda yüz yüze görüşmeler yöntemiyle araştırma gerçekleştirilmiştir

Anahtar Sözcükler: Günübirlik gezinti tekneleri, hizmet, Bodrum

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Deniz Turizmi Yüksek Lisans Programı, İzmir; ecem.kayserili@gmail.com

² Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Deniz Turizmi Yüksek Lisans Programı, İzmir; sirvandncr@gmail.com;

³ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Deniz Turizmi Yüksek Lisans Programı, İzmir; mehmetozguruyenilmez@hotmail.com

⁴ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, İzmir; gcerit@deu.edu.tr

1. GİRİŞ

Dünya turizm endüstrisinde pay alan deniz turizmi, içinde birçok sektörü barındırmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri olarak günü birlik gezinti tekneçiliği gelir.

Dünyada günübirlik gezinti tekneçiliği birçok farklı amaca hizmet vermektedir. Ülkelerin coğrafi yapılarına ve su kaynaklarına göre bu hizmetler farklılık gösterir. Türkiye’de ise günübirlik gezinti tekneçiliği hızla yükselen bir deniz turizmi alanıdır. Diğer turizm alanlarında olduğu gibi bu sektörde de ülkemizin deniz turizmine elverişli iklim, coğrafi yapı ve uygun koşulları, günübirlik gezinti tekneçiliği için elverişli bir ortam sağlamaktadır.

2. HİZMET KAVRAMI VE BİR ÜRÜN OLARAK HİZMET

Günümüzde hemen hemen tüm örgütler var oluş amaçlarını “hizmet vermek; halka, tüketiciye hizmet vermek” biçiminde ifade etmektedir. Geleneksel olarak hizmet işletmesi olarak tanımlayabileceğimiz bankalar, restoranlar, turizm işletmeleri dışında artık bir buzdolabının, otomobilin ya da bilgisayarın satışı da hizmet ağırlıklı mesajlar içermektedir (Öztürk, 2013).

Bu karışıklıktan dolayı hizmetin tanımını kesin olarak yapmak olanaklı değildir. Fakat geçmişten günümüze kadar birçok hizmet tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan yola çıkarak bir sonuca ulaşabiliriz.

Hizmet, bir malın biçiminde değişikliğe yol açmayan bir faaliyet” olarak tanımlanmıştır (Cowell, 1984). Hizmetlerin modern tanımlarının bazıları aşağıdaki gibidir;

Hizmet, bir tarafın diğerine önerdiği ve temelde soyut, herhangi bir şeyin sahipliği ile sonuçlanmayan eylem ya da uygulamalardır. Onun üretimi fiziksel bir ürüne bağlı olabileceği gibi olmayabilir de (Kotler, 1997).

Hizmet, mutlaka olmasa da doğal olarak az ya da çok dokunulmaz (soyut) yapısı olan, müşteri ile hizmet personeli ve/veya hizmeti sağlayan fiziksel kaynakları, malları ve/veya sistemleri arasında etkileşim anında oluşan ve müşteri problemlerine çözüm olarak sağlanan bir faaliyet ya da faaliyet dizisidir (Grönroos,1990).

Hizmet kavramını tanımlarken dokunulabilir olmamanın hizmetin bir özelliği olduğundan bahsedilmiştir. Hizmetleri fiziksel mallardan farklı kılan bu özelliğin dışında, türdeş olmama, eş zamanlı üretim ve tüketim, dayanıksızlık ve sahipliğin olmaması da hizmetlerin ortak özelliklerindedir (Öztürk, 2013).

2.1. Kalite ve Hizmet Kalitesi

Amerikan Kalite Kontrol Derneği (ASQ)'nin tanımına göre kalite; *“bir mal ya da hizmetin belirli bir gereksinimi karşılayabilme yeteneklerini ortaya koyan karakteristiklerin tümü”*dür (ASQ,2015).

Turizm işletmeleri açısından kalite; turistlerin mevcut ya da doğabilecek ihtiyaçlarını karşılayacak ürün ve hizmetlerin üretilmesi, işletmenin faaliyet verimliliğinin artırılması ve etkin bir maliyet kontrol sürecinin yardımıyla maliyetlerin düşürülmesi amacı ile kullanılan stratejik bir araçtır (Oral, 1999).

2.2. Turizm İşletmelerinde Kalite

Turizm açısından kaliteyi çeşitli özellikleri açısından tanımlamak mümkündür. Aşağıda sıralanan bütün özellikler kaliteli hizmet tanımı için doğrudur ve gerçekleşmesi istenen kaliteli hizmetin belirleyicileridir (Pınar, 2002):

- a. Kalite müşterinin ihtiyaçlarıdır. Bugünün üretim anlayışında müşterinin ihtiyaç ve beklentileri, kalitenin en belirleyici faktörlerinin başında gelmektedir. İnsana yönelik ve insani ilişkiler içeren turizm sektöründe bu husus özellikle önem taşımaktadır.
- b. Turizm ürünü için kalite, müşteri beklentilerine uygunluk olarak da tanımlanabilir. Örneğin iyi bir tatil paket programı veya güzel bir otel odası için beklentilere uygunluk yani isteklerin yerine gelmesi aranılan önemli bir özelliktir.
- c. Kalite sürekli başarı demektir. İyinin de iyisi vardır. Turizm işletmelerinde mükemmelliğe doğru sürekli gelişim, kaliteyi de beraberinde getirmektedir.
- d. Turizm sektöründe kalite sunulan hizmetin eksikliğini veya hatasını bulmak değildir, onu eksiksiz ve hatasız olarak gerçekleştirmektir.
- e. Turizm sektöründe kalite ölçülebilen ve değerlendirilebilen, müşteri memnuniyetiyle doğru orantılı bir unsurdur.

3. GEZİNTİ TEKNESİ VE GÜNÜBİRLİK GEZİNTİ TEKNESİ KAVRAMLARI

Orams (1999)'a göre deniz turizmi, insanların eğlencesel etkinlikler gerçekleştirmek için ikamet ettikleri yerden seyahat ederek bir denizel çevreye varmaları, odaklanmaları ve ağırlanmalarıdır. Bu tanım kapsamında yer alan meslek faaliyetleri; yat yatırımları ve işletmeciliği,

mürettebatsız tekne (bare boat) işletmeciliği, yat yapım, bakım-onarım çekek yer işletmeciliği, marina işletmeciliği, yat malzemeleri satış işletmeciliği, kruvaziyer turizmi, dalış turizmi ve su sporları ve bu çalışmanın konusu olan günübirlik gezi teknesi işletmeciliğidir.

“Gezinti” kelime anlamı olarak “Uzak olmayan bir yere yapılan gezi,tenezzüh” olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). İngilizce’de gezinti karşılığı “excursion” olarak kullanılan kelime ise “keyif (pleasure) amaçlı kısa gezi” olarak tanımlanmaktadır (www.merriam-webster.com).

17/11/2009 tarih ve 27409 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Gemilerin Teknik Yönetmeliği’nin 3. Maddesine göre gezinti/tenezzüh gemisinin tanımı aşağıdaki gibidir;

Gezinti/Tenezzüh gemisi: Belirli bir noktadan hareket ederek liman seferi bölgeleri içerisinde önceden belirlenmiş bir rotada ve aynı gün içerisinde yolcusuyla günlük turunu tamamlayan, oturma düzeneği sabit olan veya olmayan eğlence, sosyal veya kültürel aktiviteler için kullanılan denize elverişlilik belgesinde 12 den fazla yolcu taşıma kapasitesi olan yolcu gemileri.

Ayrıca Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği’nce Deniz Turizmi Aracı İşletmesinde kullanılacak günübirlik gezinti tekneleri aşağıda belirtilen nitelikleri taşımalıdır (T.C. Resmi, Gazete, 28.04.2010):

1. Yolcu kapasitesi ile uyumlu yemek masası ve oturma grubu,
2. Güneşlenme grupları,
3. Genel kullanım alanlarından tecrit edilmiş mutfakta; bulaşık yıkama ve hazırlık yerleri, ocak ve/veya fırın, buzdolabı veya buz kutusu, gerekli emniyet ve havalandırma tedbirleri alınmış tüp veya tercihen elektrikli ısıtıcılar,
4. En az bir soyunma kabini. Kamarası olan teknelerde kamara soyunma kabini yerine geçer.
5. 1-50 kişi arası en az bir adet, 51-100 kişi arası en az iki adet, 101-300 kişi arası en az dört adet, 301 kişi ve üzeri için en az altı adet tuvalet, işbu tebliğin yayım tarihinden altı ay sonra omurgası kızığa konulan günübirlik gezi tekneleri için ise, bay-bayan ayrımı yapılmak koşuluyla 1-50 kişi arası en az iki adet, 51-100 kişi arası en az üç adet, 101-300 kişi arası en az dört adet, 301 kişi ve üzeri için en az altı adet tuvalet,
6. Teknik normlara uygun olarak aydınlatma ve gece yapılan gezilerde teknelerin aydınlatılması, gece güvenliğinin sağlanması,
7. Yangın söndürme tüpleri veya sistemi,
8. Yolcuların görebileceği yerlere asılan can güvenliğiyle ilgili uyarı levhaları,
9. Çöp kutuları,
10. Temiz ve pis su tankları

Gezinti teknelerinin uyması gereken kurallar da aşağıdaki gibi belirtilmiştir (T.C. Resmi, Gazete, 28.04.2010):

Yiyecek İçecek Kuralları:

1. Beyaz kırılmayan (melamin vb.) servis tabakları, (atal bıçak kaşık vb.) kağıt poşet içinde verilmesi
2. Kullanılan ekmeğın tek kişilik olarak gramajlar halinde poşetlenerek müşteriye sunulması
3. Yemek masalarında örtü ve muşamba gibi malzemeler kullanılmaması
4. Bandrolsüz iki kullanılmaması
5. Masalarda peçete kutularının bulundurulması, masa temizliğinin yemek dağıtımından önce gözden geçirilmesi
6. Fiyatların standartların altına düşürülerek kalitesiz hizmet ve yiyecek maddelerinin müşterilere sunulmaması

Hijyen Kuralları:

1. Oturma gruplarında veya teknede eski, kirli halı, kilim vs. malzemelerinin kullanılmaması, sadece yürüyüş koridorunda kaymayı önlemek amacıyla ince halı yolluklar temiz olmak kaydıyla kullanılabilir.
2. Güneşlenme ve oturma gruplarında bulunan minderlerin silinebilir ve bakteri üretmeyen türden malzemeyle kaplanması ve her sezonda elden geçirilerek yenilenmesi
3. Mutfak tezgahının ve dolapların temiz düzenli ve hijyen kurallarına uygun şekilde düzenlenmesi
4. Mutfakta yer kaplama malzemesi olarak halı, kilim gibi bakteri üretecek malzemelerin kullanılmaması

Duş-Tuvalet Kuralları:

1. Tuvaletlerde sıvı sabun peçete ve tuvalet kağıdı bulundurulması, personel tarafından sürekli takibinin yapılarak temizlik sürekliliğinin sağlanması
2. Tuvaletlerin bakteri üretecek halı, kilim gibi malzemelerle kaplanmaması tuvalet zemininin mümkün olan en açık renkli yıkanabilir, silinebilir malzemelerle kaplanması ve boyanması
3. Soyunma kabinlerinin temiz, korunaklı ve içeriden kilitlenecek şekilde tasarlanması.

Çalışanlara İlişkin Kurallar:

1. Çalışanların, teknenin isimlerini, ticari unvanını, iş statüsünü (kaptan, gemici,garson vb.) taşıyan tek tip kıyafet giymesi
2. Personelin kişisel temizlik kurallarına uymasının sağlanması
3. Personelin kendi aralarında yüksek sesle ve etrafı rahatsız edecek şekilde konuşmaması, personelin kendi aralarındaki hitap şekillerinde isimlerin başına (bay,bayan vb.) eklemeleri

Yolcu İndirip Bindirme Kuralları:

1. Bağlı buldukları balıkçı barınakları ve limanlardan yolcu alınarak yine aynı limanda gezi sonunda yolcusunu indirebilecektir. Otel önlerinden, açık denizde botlarla yolcu alınamaz ve indirilemez
2. Acente aracılığıyla gelmeyen, münferit gelen müşterilere fiş, fatura kesilmesi
3. Günübirlik gezi tekneleri belgeyi aldıkları İlçe Günübirlik Deniz Turizmi Kurulu'nun görev yetki alanında ve bağlı bulunduğu Liman Başkanlığından seyir izni alsalar dahi, belgeyi aldığı ilçede görev yapabileceklerdir. Başka bir ilçede hizmet verecekler ise hizmet vermek istedikleri İlçe Günübirlik Deniz Turizmi Kurulu'ndan yeniden belge almak ve eski belgeyi iptal ettirmek zorundadırlar.

Emniyet ve Çevre:

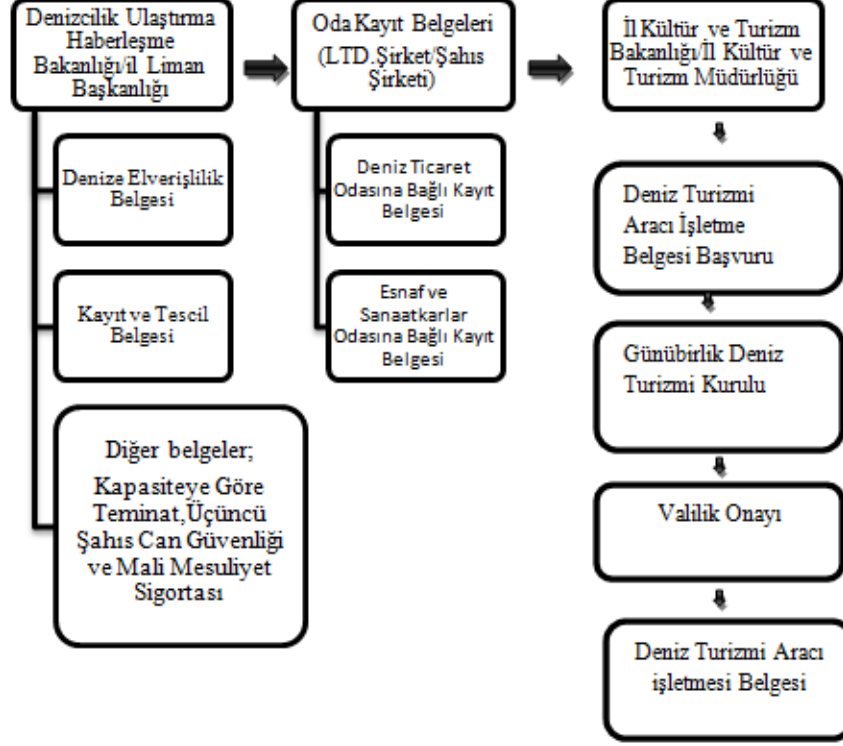
- a. Limanda müşteriye tanıtım yapmak amacıyla her teknenin tanıtıcı broşürlerini bulundurması, yüksek sesle müşterileri rahatsız edecek şekilde hanutculuk yapılmaması.
- b. Personelin, yanaşılan koylarda müşterilerin yüzdükleri sırada su üstü sporları faaliyeti can güvenliğini tehlikeye atacak davranışlarda bulunmaması
- c. Bağlama yerinde müşteri beklerken yüksek sesle müzik açılmaması, seyir halinde ve yanaştığı koylarda teknedekilerin duyabileceği kadar müzik açılması ve gürültü kirliliğinin önlenmesi

3.1. Günübirlik Gezinti Teknesi İşletmeciliği, Taraflar ve Süreçler

Türkiye'de günübirlik gezinti tekneçiliğinin kapsamında birçok aktör yer almaktadır. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Doğan, 2015).

- a. Tekne sahipleri
- b. Kooperatifler
- c. Dernekler
- d. Deniz Turizmi Kurulları
- e. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- f. Liman Başkanlığı
- g. Sahil Güvenlik Komutanlığı
- h. Deniz Ticaret Odası
- i. Valilikler
- j. Kaymakamlıklar
- k. Turizm Acenteleri
- l. Tedarikçiler
- m. Turistler

Günübirlik deniz turizmi araçlarının başvurularının kabulü, incelenmesi, fiziksel nitelikleri, işletme ve hizmet kalitesinin sürekliliğinin sağlanması, seyir bölgelerinde deniz turizmi araçlarının seyir, demirleme, durmalarına ilişkin kuralların ve araç kapasitesinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve işletmecilik faaliyetleri ile gerekli tedbirlerin alınması amacıyla mahallinde Deniz Turizmi Kurulları oluşturulur. Bu kurul en büyük mülki amirin başkanlığında İl Kültür ve Turizm Müdürü, Liman Başkanı, Sahil Güvenlik Komutanı veya görevlendireceği kişi, Deniz Ticaret Odası temsilcisi ve ilgili valilikçe belirlenecek o mahaldeki dernek, kooperatif veya kooperatifler birliği gibi birer meslek temsilcisinden oluşur. İlde Vali, ilçede Kaymakam Kurul başkanı olarak, İl Kültür ve Turizm Müdürü ikinci başkan olarak görev yapar, (Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği, T.C. Resmi Gazete, 28.04.2010). Deniz Turizmi Yönetmeliği'nde belirlenen gezinti/tenezzüh teknelerinin sahip olması gereken üst yapı niteliklerini taşımak kaydıyla deniz turizm işletmesi belgesi talebinde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin izlemesi gereken yol Şekil 1'de gösterilmiştir (Doğan, 2015).

Şekil 1. Deniz Turizmi Aracı İşletme Belgesi Alma Aşamaları
Kaynak: T.C. Resmi Gazete(28.04.2010) ve Doğan, 2015'den yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur

Deniz turizminde çalışacak gezi, spor ve eğlence amaçlı Türk bayraklı ticari kayıtlı deniz araçları işletmelerine turizm yatırımı ve turizm işletmesi belgelerinin verilmesiyle, bu işletmelerin görevli personelinin nitelikleri denizcilikle ilgili tüm hizmetler gemi adamı belgesine, diğer hizmetler ise uygun sertifikaya sahip kişilerce yürütülür.

4. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE GEZİNTİ TEKNECİLİĞİ VE HİZMETLERİ

Günübirlik gezinti tekneçiliği dünyada, Türkiye'nin aksine, birçok farklı amaçla hizmet vermektedir. Bu hizmetler genellikle coğrafi özelliklere bağlı olarak değişiklik gösterdiği için dünyada ve Türkiye'deki örnekler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

4.1. Dünyada Gezinti Tekneciliği

Dünyanın çeşitli yerlerinde gerçekleştirilmekte olan ada ve kale turları, koy turları, gala yemekleri, parti organizasyonları, düğün organizasyonları, yelken kursları, balina izleme turları, dalış turları, kafeste köpek balıklarıyla dalış turları, vahşi yaşam izleme turları, günbatımı turları, mağara turları, buzul turları, balıkçılık turları, yanardağ turları ve şarap turları günübirlik teknecilik kapsamında bir çok farklı amacın ve hizmet çeşitliliğinin varlığını göstermektedir. Tablo 1’de dünyadaki farklı deniz turizmi destinasyonlarında gerçekleştirilmekte olan hizmetlerden örnekler yer almaktadır.

Tablo 1. Dünyada Gezinti Tekneciliği Örnekleri

Ülke	Bölge	Tekne Tipi/ Kapasite	Süre	Fiyat (kişi başı)	Hizmetler
Fransa	Marsilya	Fiber/200	1 saat	14,10€	-Ada ve kale turları -Koy turları -Gala yemekleri -Düğün -Kumarhaneler -Şarap turları -Müzik partileri
	Marsilya	Fiber	1 saat	15-32€	
	Marsilya	Katamaran	14 saat	25- 59 €	
	Marsilya	Fiber(solar boat)/12	...	36€	
	Marsilya	Ahşap/16	7 saat	1600€	
Yunanistan	Santorini	Ahşap/170	4 saat	18€	-Yanardağ ve kaplıca turları -Yelken kursları -Gezinti ve yemek turları -Mağara turları -Deniz aslanı izleme turları
	Santorini	Katamaran	5saat	150€	
	Santorini	Ahşap/170	6 saat	60€	
	Mykonos	Fiber/monohull	6saat	75€	
	Corfu	Fiber	10saat	35€	
	Corfu	Ahşap	1saat	...	
Güney Afrika	Gansbaai	Katamaran/40	3-4saat	R1.600.00	-Kafeste, köpek balıklarıyla dalış turları -Balina izleme turları
	Cape Town	Fiber/28	2-2,5 saat	R1,450	
Arjantin	Ushuaia	Katamaran	3saat	\$75	-Beagle Kanalı / Vahşi yaşam izleme turları -Buz nehirler ve buzullar turu
	El Calafate	Katamaran	6saat	\$244	

Tablo 1. Dünyada Gezinti Tekneciliği Örnekleri (Devam)

Hrvatistan	Split	...	10saat	110 €	-Brac Adası ve Ejderha Mağarası turları
	Split	Ahşap	8saat	37€	-Balıkçılık turları
	Split	Speedboat/12	4saat	53€	-Gölet turları
İtalya	Puglia		3-4saat		-Mağara turları
	Mallorca	Catamaran/20	6saat	49€	-Yelken kursları
	Mallorca	Ahşap/12	14saat	55€	-Dalğıcılık turları
	Mallorca	Katamaran/20	6saat	...	
İspanya	Valencia	Ahşap/20	2saat	15€	-Mehtap turu

Kaynak: Yazarlar tarafından internet kaynaklarından derlenmiştir.

Bu turlar büyük ölçüde bölgelerin coğrafi özelliklerine göre farklılık göstermekte olsa da mehtap turu, gala yemeği turu, eğlence organizasyonu turu ve dalğıcılık turu gibi örnekler her deniz turizmi destinasyonu için uygulanabilirliği olan örneklerdir.

4.2. Türkiye’de Gezinti Tekneciliği

Türkiye’de yoğun olarak Güney Ege kıyılarında gerçekleştirilen güneybirlik gezinti tekneciliği koy ve adaları kapsayacak şekilde bir günlük zaman diliminde tamamlanmaktadır. Bu turlar birbirini tanıyan kişilerin özel tekne kiralaması veya yüksek kapasiteli tekneler kullanılarak birbirini tanımayan kişilerin standart tur paketlerine dahil olmasıyla gerçekleştirilir. Ülkemize özgü deniz aracımız olan guletler bu tür geziler için kullanılmaktadır (Atlay Işık vd., 2013). Tablo 2’de Türkiye’deki güneybirlik gezinti teknelerinde verilen hizmetlerden örnekler derlenmiştir.

Tablo 2. Türkiye’de Gezinti Tekneciliği Örnekleri

Bölge	Kapasite	Süre	Fiyat (kişi başı)	Hizmetler
Ayvalık	143	7saat	30TL	Koy turları
Cunda Adası	35	6saat	40TL	Koy turları/balık turları
Çeşme	200	7saat	n/m	Koy turları
Fethiye	-	7saat	46TL	Ölüdeniz (kelebekler vadisi) tekne turu
Fethiye	-	8saat	55TL	12 adalar tekne turu
Dalyan	25	3saat	20TL	Caretta caretta safari
Dalyan	25	-	70TL	Ekincik Mağarası ve Koyları Tekne Turu
Marmaris	-	7 saat	40TL	Koy turları
Marmaris/Hisarönü	-	9 saat	55TL	Her şey dahil Ege Adaları turu
Kemer	200	7.5saat	50TL	Köpük partisi turu
Kemer	130	4saat	-	Koy turları
Antalya	-	4.5 saat	20euro	Falez seyir turları
Manavgat	30 ila 150	8 saat	30 TL	Manavgat ırmak bot turu
Manavgat	-	9 saat	130TL	Yeşil kanyon turu
Kaş	25	8.5 saat	70TL	Kekova günlük tur
Kaş	12	8 saat	100 TL	Kaş takım adalar turu

Tablo 2. Türkiye’de Gezinti Tekneciliği Örnekleri (Devam)

Alanya	-	5.5saat	20 Euro	Alanya’ nın tarihi tersanelerini, plajlarını ve mağaralarını denizden keşfetme turu
İstanbul	40	8saat	100 TL	Adalar turu
İstanbul	-	8saat	80TL	Boğazda tekne turu ve yüzme
İstanbul	15	4 saat	120 TL	Düğün organizasyonu
İstanbul	2	2 saat	450 TL	Evlenme teklifi turu
İstanbul	250	5 saat	250 TL	Yeni yıl kutlama turları
İstanbul	35-40	-	65 TL	Mezuniyet Kutlama
Bodrum	12-155	6,5 saat	30-60 TL	Koy turları
Bodrum	8	6,5 saat	150 TL	Ailelere özel turlar
Bodrum	-	6-8 saat	35 €	Balık avı turları
Bodrum	1-120	9,5 saat	35€	Tüplü dalış

Kaynak: Yazarlar tarafından internet kaynaklarından derlenmiştir.

5. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışma keşifsel nitelikte bir araştırma olup Bodrum’da günübirlik gezinti teknelerinde verilen hizmetlerin çeşitliliği, bu hizmetlerin verilmesi için yerine getirilmesi gereken prosedürler ve bölgedeki günübirlik gezinti tekneciliği hizmeti veren işletmelerin kooperatif yapılanmalarının yüz yüze görüşme yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır.

5.1. Metodoloji

Çalışmanın amacı doğrultusunda yöntem yarı-yapılandırılmış mülakat olarak belirlenmiştir. Mülakat yönteminin bir olgu hakkında anketlerden edinilemeyecek derinlikte veriye ulaşma imkanı sağlaması, yanlış anlaşılardan kaynaklanan ve verilerin geçerliliğine zarar verecek hataların azalmasını sağlaması ve ilave soru sorma imkanından dolayı araştırma öncesinde öngörülmemiş noktaların belirmesini mümkün

kılması gibi özelliklerinden dolayı avantajları bulunmaktadır (Altunışık vd., 2007). Berg (2000) yarı-yapılandırılmış mülakatları belirli bir miktarda sorunun mülakatın gerçekleştirilmesinden önce belirlendiği ancak mülakat sürecinde alınan cevaplar doğrultusunda veya görüşülen kişinin yönlendirmesiyle farklı sorulara yer verildiği mülakat türü olarak tanımlamıştır.

5.2. Örneklem ve Veri Toplama Süreci

Bu çalışma kapsamında ayrıntılı bilgiler alınabilmesi amacıyla Bodrum'da yer alan 4 adet günübirlik tekneçilik kooperatifi yetkilileri ile ve yasalar ile belirlenen sorumlulukları çerçevesinde deniz turizmi alanında kamuya karşı tek yetkili kuruluş olan İMEAK Deniz Ticaret Odası yetkilisi ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bodrum'da yer alan 12 adet günübirlik tekneçilik kooperatifleri üye sayılarıyla birlikte Tablo 3'de düzenlenmiştir.

Tablo 3. Bodrum'da Yer Alan Günübirlik Gezi Tekneçileri Kooperatifleri

Kooperatif İsmi	Üye Sayısı
Gümbet	50
Limaniçi	55
Yahşi Ortakent	13
Akyarlar	---
Kumbahçe	16
Halikarnas	26
Turgutreis	7
Bitez	12
Yalıçiftlik	16
Yalıkavak	12
Göltürkbükü	9
Gündoğan	9
Toplam	225

Kaynak: Yazarlar tarafından gerçekleştirilen görüşmelerden derlenmiştir

Tablo 4'de görüşmelerle ilgili detaylı bilgiler yer almaktadır. Görüşmeler kapsamında tekne turlarında verilen hizmetler, kullanılan teknelerin özellikleri, rota şablonları, kooperatif yapılanmaları ve acentelerin rolü gibi konulara yönelik sorular aktarılmıştır. Araştırmanın bulguları kısmında elde edilen verilere yer verilmektedir.

Tablo 4. Veri Toplama Süreci

İsim	Ünvan	Kurum	Tarih
Celal BİLEN	Kooperatif Başkanı	Bitez	12.12.2015
Mehmet AKBABA	Eski Kooperatif Başkanı	Gümbet	12.12.2015
Mustafa GÜNAYDIN	Kooperatif Başkanı	Limaniçi	12.12.2015
Uğur KAZOĞLU	Kooperatif Başkanı	Halikarnas	12.12.2015
Osman BİLGİN	Meslek Komitesi Üyesi	Deniz Ticaret Odası	16.12.2015

5.3. Araştırmanın Bulguları

Gerçekleştiren mülakatlar doğrultusunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

- Bodrum’da toplam 12 kooperatif ve 225 üyesi bulunmaktadır.
- Teknelerin boyları 9-32 metre, enleri ise 2.5-7.9 m arasında değişiklik göstermektedir. Boyutlarındaki farklılıklara bağlı olarak müşteri kapasiteleri 12-155 kişi arasında değişmektedir
- Teknelerin yaşları 5-30 yaş aralığındadır ve tekne tiplerinin hepsi ahşap olup ağırlıklı kullanılan tekne tipleri aynakıç, gulet ve iki katlı teknelerdir.
- Bölgedeki günübirlik tekne tur rotaları; Karaada, Poyraz adası, Akvaryum Koyu, Meteor Koyu, Tavşan Burnu, Kızılburun, Oraklar, Pabuç Burnu, Yıldız Adası, Kissebükü, Çatal Adası, Çavuş Adası, Kiremit Adası, Koyunbaba, Gümüşlük, Kadıkalesi, Akyarlar, Aspat, Bağla, Camel Beach (Kargı), Alman Koyu’nu kapsamaktadır.
- Teknelerde verilen hizmetler öğle yemeği, beş çayı, alkollü-alkolsüz içecekler, isteğe göre müzik yayını, köpük partisi, talep doğrultusunda rehber eşliğinde koy tanıtımı, yüzme ekipmanları (maske-snorkel, palet, havlu, mayo), animasyon eğlencesidir.
- Teknelerde verilen öğle yemeği menüleri standart olup tavuk/balık, makarna ve salatadan oluşmaktadır.
- Tekneler tanıtımları stantlarda broşürlerle ve az sayıda işletme tarafından web siteleri aracılığıyla yapmaktadırlar.
- Görüşülen kooperatiflerin ortak görüşü günübirlik tur yapan teknelerde çalışan ya da gereksinim duyulan personelin eğitimlerinin yetersizliğidir.
- Personelin eğitimi konusunda eksikliğin var olduğu düşünülen konular; emniyet ve ilk yardım, yabancı dil, gemicilik ve aşçılık eğitimleri olarak tespit edilmiştir.

- Günübirlik tekne turlarında katılan müşterilere emniyete yönelik bir eğitimin verilmediği ve tatbikatın yapılmadığı belirtilmiştir. Bu konuda müşterilerin de bir talebinin bulunmadığı söylenmektedir.
- Günübirlik gezi teknelerinin müşteri profili göz önüne alındığında yat limanlarına kabul edilmediği buna bağlı olarak yolcu indirme bindirme noktalarında sorun yaşadıkları belirtilmiştir.

6. SONUÇ

Bu çalışma ile Türkiye'nin günübirlik gezinti tekneçiliği sektörünün Bodrum özelindeki mevcut durumunu ortaya koyarak dünyadan örnekler de göz önünde bulundurularak ülkemizin deniz turizmi alanında hizmet çeşitlendirmesi incelenmiştir. Dünya örnekleri incelendiğinde verilen hizmetlerin büyük oranda coğrafi özelliklere göre değişiklik göstermekte olduğu tespit edilmiştir. Bodrum özelinde de sahip olunan coğrafi zenginlikler, koyların ve adaların gezinti tekneçiliğine uygun yapıda olması gibi avantajların varlığı günübirlik gezinti tekneçiliği sektörünün arz açısından yüksek seviyede olduğunu göstermektedir.

Bodrum, 12 adet kooperatif yapılanmasıyla bu aktivitenin en yoğun şekilde gerçekleştirildiği bölgelerimizdendir. Ancak sayıca fazla olmasına rağmen bu işletmeler tarafından verilen hizmetler büyük oranda standartlaştırılmış yapıdadır ve işletmeler arasındaki farklılıklar verilen hizmetlerden ziyade tekne boyutları, kapasiteleri ve bunlara bağlı olarak hizmete biçilmiş olan fiyatlandırma ile oluşmaktadır. Görüşmelerden elde edilen ortak kanı kapasite arttırmak adına çift katlı teknelerin kullanılmaya başlanması ile Bodrum'a özgü teknelerin sağladığı dokunun bozulmaya başladığı yönündedir. Bir başka sorun ise hizmet kalitesini arttırmak adına personele yönelik eğitimlerin artırılmasının gerekliliğidir.

Dünyadaki gezinti tekneçiliği örnekleriyle karşılaştırıldığında şarap turları, mehtap turları, dalış turları, özel etkinlik turları(gala yemeği, parti vb.) gibi alternatif turların yetersiz olduğu gözlemlenmiştir.

Kısıtlar ve Sonraki Çalışmalar İçin Öneriler:

Bu çalışmada günübirlik gezinti tekneçiliği sektörü, bu sektörde hizmet veren işletmelerle görüşmeler yapılarak incelenmiştir. İleride yapılacak olan araştırmalarda günübirlik gezinti tekneçiliği müşterilerinin hizmete yönelik beklentilerinin incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda sonraki çalışmalarda sunulan hizmetlerin hizmet kalitesi yönüyle de incelenmesi yerinde olacaktır.

Ayrıca saha araştırmaları yapılarak Türkiye’de günübirlik gezinti faaliyetlerinin gerçekleştirildiği diğer bölgelerde de benzer çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı ve karşılaştırma imkanı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adriatica Transfer (2015), <http://www.adriaticatransfer.com/boat-tours-from-split-to-brac-island-bol-and-zlatni-rat-beach.asp>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Adriatica Transfer (2015), <http://www.adriaticatransfer.com/boat-tours-from-split-to-brac-island-bol-and-zlatni-rat-beach.asp>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. Ve Yıldırım, E. (2007) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*, Sakarya Yayıncılık, İstanbul.
- American Society for Quality (2015). *Quality Glossary* <http://asq.org/glossary/q.html> , Erişim Tarihi: 25.12.2015
- American Society for Quality (2015). *Quality Glossary* <http://asq.org/glossary/q.html> , Erişim Tarihi: 25.12.2015
- Argentina4u (2015), <http://www.argentina4u.com/en/ushuaia-tours/sailing-tours/beagle-channel-maritime-excursion.html#.VoE9svmLTIU>, Erişim Tarihi: 15.11.2015.
- Atlay Işık, D., Paker, S. ve şengönül, G. (2013). *Denizcilik İşletmeleri Yönetimi, 11. Bölüm: Deniz Turizmi*, ss.417-446, Beta Yayınları, İstanbul
- Ayvalık Turları (2015), <http://www.ayvalikteknenturlari.com/turlar.html>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Berg, B.L. (2000). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, Allyn and Bacon, California.
- Besem Travel Agency (2015), <http://tr.excursionmarmaris.com/excursion/hisaronu-tekne-turu-marmaris/>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Bleu Evasion (2015), <http://www.bleuevasion.fr/>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Bodrum Tour (2015), <http://www.bodrumtour.com/tr/gunlukturlar.html>, Erişim Tarihi: 24.12.2015
- Boğaz Turu Organizasyonu (2015), <http://www.bogazturu.com/>, Erişim Tarihi: 24.12.2015
- Bozkurt, R. ve Odaman, A. (1997). *ISO 9000 Kalite Güvence Sistemleri*. MPM Yayınları, Ankara.
- Cowell, D. (1984). *The Marketing of Services*, William Heinemann Ltd , Londra.

- Croisières Marseille Calanques (2015), <http://www.croisieres-marseille-calanques.com/?lang=en>, Eriřim Tarihi: 15.11.2015
- Doğan, B. (2015). İzmir İl Kùltür Turizm Mùdùrlùđù Deniz Turizmi Sekreteryası, Kişisel Görüşme (21.12.2015).
- Goélette Alliance (2015), <http://www.goelette-alliance.com/>, Eriřim Tarihi: 15.11.2015
- Greeka (2015), <http://www.greeka.com/>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Grönroos, C. (1990). *Service Management and Marketing*, Lexington Books, Massachusetts.
- Kardak Tourism Dalyan (2015), http://www.dalyancity.com/dalyan_caretta_safari_tour.aspx, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Kotler, P. (1997). *Marketin Management: Analysis, Planning, Implementation and Control*, Prentice Hall International, Inc, New Jersey.
- Lady Bente (2015), <http://www.cesmeladybente.com/>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Levantin Catamaran (2015), <http://levantin.fr/croisieres>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- My Mavi Tur (2015), https://www.mymavitur.com/detay_otel.asp?urun=12&KAT=D, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Oral, S. (1999). *Otel işletmeciliği ve Otel işletmelerinde Verimlilik Analizleri*, Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- Orams, M. (1999). *Marine Tourism: Development, Impact and Management*, London: Routledge.
- Öztürk, S.A. (2013). *Hizmet Pazarlaması: Kuram, Uygulama ve Örnekler*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Pırnar, İ. (2002). *Turizm Sektöründe Kalite Yönetimi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- See Mallorca (2015), <http://www.seemallorca.com/sea/boats/sailing-trip-by-catamaran-from-palma>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- See Mallorca (2015), <http://www.seemallorca.com/sea/boats/sunset-cruise-on-50ft-schooner-from-puerto-pollensa>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Sharkcagediving.net (2015), <http://www.sharkcagediving.net/the-trip/#boat>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- şan Müzik Tur (2015), http://www.bogaztekneturu.com/bogaz_turu_teknede_yilbasi.htm, Erişim Tarihi: 24.12.2015
- şan Müzik Tur (2015), <http://www.bogaztekneturu.com/evlenmek-teklifi.htm>, Erişim Tarihi: 24.12.2015
- T.C Resmi Gazete (24.07.2009), Resmi Gazete Sayısı: 27298 Deniz Turizmi Yönetmeliği,

- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090724-6.htm>, Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C Resmi Gazete (24.07.2009), Resmi Gazete Sayısı: 27298 Deniz Turizmi Yönetmeliği,
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090724-6.htm>, Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C Resmi Gazete (28.04.2010), Resmi Gazete Sayısı: 27565 Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği,
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100428-24.htm>, Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C Resmi Gazete (28.04.2010), Resmi Gazete Sayısı: 27565 Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliği,
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/04/20100428-24.htm>, Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C. Resmi Gazete (17.11.2009), Resmi Gazete Sayısı: 27409 Gezi Tekneleri Yönetmeliği,
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.13556&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> , Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C. Resmi Gazete (28.12.2006), Resmi Gazete Sayısı: 26390 Gezi Tekneleri Yönetmeliği,
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10901&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> , Erişim Tarihi: 02.12.2015
- T.C. Resmi Gazete (28.12.2006), Resmi Gazete Sayısı: 26390 Gezi Tekneleri Yönetmeliği,
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.10901&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=> , Erişim Tarihi: 02.12.2015
- Tengri Travel Agency (2015),
<http://www.dalyantekneturu.com/detay/105-Ekincik-Tekne-Turu-%7C-Ekincik-Tekne-Turlari-%7C-Ekincik-Koyu-Tekne-Turu-%7C-Koycegiz-Ekincik-%7C-Ekincik-Tekne-Tur-Fiyatlari-%7C-Ekincik-Semizce-%7C-Dalyan-Ekincik-Turlari.html>, Erişim Tarihi: 15.11.2015
- Very Valencia (2015), <http://veryvalencia.com/things-to-do/tours-and-excursions/boat-tours/396-lateen-sailboat-sunset-tour>, Erişim Tarihi: 15.11.2015